

Tudatos Vásárló Piaci Jelentés 2015-2017

A második jelentésről	2
A Jelentésben szereplő mutatókról	3
A legfontosabb adatok és trendek	5
Élelmiszer	7
Lakásfenntartás	8
Közlekedés és szabadidő	9
Pénzügyek	10
Ennyit költünk mi	11
Köszönet, impresszum	12

A második jelentésről

A pénzünk szavazat – egyre többen szavaznak jó dolgokra

A méréseknek köszönhetően megbizonyosodtunk róla, hogy az etikus fogyasztás, tudatos vásárlás piaci értéke töretlen növekedést mutatott az elmúlt 4 évben Magyarországon. Idei jelentésünkben a 2015-2017 közötti időszak piaci adatait foglaltuk össze.

A Tudatos Vásárló Piaci Jelentés számszerűsíti azoknak a mindennapi vásárlói döntéseknek az értékét, amelyekkel a fogyasztók egy fenntarthatóbb, igazságosabb és méltányosabb világra szavaznak. A Jelentés a tudatos vásárlói döntések forintban kifejezett piaci értékét becsüli meg. Reméljük, hogy a közzétett számok és trendek ösztönzik azokat a vállalkozásokat, amelyek tevékenységük alapjává kívánják tenni a fenntarthatóságot és a felelős működést, és segítik a fenntarthatóságért rendületlenül tevékenykedő civilszervezetek, a témát kutató szakértők munkáját.

Magyarországon több, mint kilencmillió ember hoz naponta, de legalább hetente valamilyen fogyasztói döntést. Ez óriási erő. Ha ezeknek a döntéseknek csak egy része – reméljük továbbra is növekvő része – tudatos etikailag és környezetileg, ha tudatosan használjuk a pénzünket, amikor termékeket vagy szolgáltatásokat választunk, azzal már komoly lépéseket tehetünk a fenntarthatóság felé vezető úton.

A Jelentésben szereplő mutatókról

Az adatok három év fogyasztási adatainak összegét mutatják a 2015-2017 közötti időszakban. Minden olyan fogyasztói döntést igyekeztünk bevonni a vizsgálatba, amely révén csökken életmódunk ökológiai lábnyoma vagy hozzájárulunk mások jólétéhez, tekintet nélkül arra, hogy ezeket a döntéseket milyen szándékkal hozták. A második Jelentés 2018 év végén jelent meg, ennek oka, hogy sok hivatalos adatközlő csak 2018 harmadik vagy negyedik negyedévében hozta nyilvánosságra 2017-re vonatkozó adatait, ezeket meg kellett várnunk.

Tojástól a napelemig

Négy fő területet néztünk meg közelebbről, amelyek életmódunk legsúlyosabb környezeti hatását adják: élelmiszerfogyasztás, lakásfenntartás, közlekedés és szabadidő, és összesítettük az értékalapú pénzügyek értékét is. Az élelmiszer témakörén belül a bio- és a Fairtrade (méltányos kereskedelem) termékek piacát, a szabadtartásos csirke és tojás fogyasztását, a termelői piacok és a közösségi mezőgazdálkodás forgalmát mértük. A közlekedés és szabadidő területén a biciklizésre, az alternatív meghajtású autókra, közösségi közlekedésre és az ökoturizmusra fordított forintokat összesítettük. A lakásfenntartási kiadások között az energiahatékony háztartási eszközökre, a napelem beruházásokra és a javítószolgáltatásokra költött összegek szerepelnek. A pénzügyek két fő mutatója az értékalapú bankoknál elhelyezett betétek összege, illetve a fenntarthatósággal összefüggő területekbe befektetett pénzeszegek, ezeket etikus befektetéseként tarjuk számon. Az első Jelentésben szereplő bojkottok értékét ezúttal forráshiány miatt nem mértük. A 2. jelentésben amellet, hogy felmértük a legutóbbi, 2017-es, évre vonatkozó adatokat, az alternatív üzemanyag-meghajtású autók és az etikus befektetések mutatóit visszamenőleg is pontosítottuk, mert a legutóbbi adatgyűjtés óta pontosabb adatok váltak hozzáférhetővé.

Módszerek

Az egyes fogyasztási területek felméréséhez különböző módszereket és ezek kombinációit használtuk. Bizonyos mutatók piackutatási méréseken alapulnak, máshol a főbb piaci szereplőktől bekért adatokkal, becslésekkel számoltunk, egyes számokat az európai vagy magyar hivatalos statisztikai jelentések alapján kaptunk meg, és volt, hogy mi magunk készítettünk becslést a különböző forrásokból hozzáférhető részadatok alapján.

Ami nincs a Jelentésben

2018-ban másodjára jelenik meg a Tudatos Vásárló Piaci Jelentés, de tudjuk, hogy nem mutat teljes képet az etikus fogyasztói piac méretéről – ami valószínűleg jóval nagyobb.

A Jelentést a Tudatos Vásárlók Egyesülete saját forrásból, önkéntesen szerkeszti, így továbbra sincs forrásunk és kapacitásunk arra, hogy megmérjük a becsléseink szerint jelentős és növekvő piacot képviselő környezetbarát termékeket (ökocímke), a bio- és a natúrkozmetikumokat, a fenntartható halászatból- vagy erdőgazdálkodásból származó termékeket, a háztartási szintű energiahatékonysági és megújuló energia beruházások többségét.

Vannak olyan mutatók is, például a zöld áram, amelynek egy adatgazdája van Magyarországon, de az nem közöl adatot.

Szintén fontos megjegyezni, hogy bár az újrahasználat a fenntartható fogyasztás egyik fontos összetevője, módszertani okok miatt jelentésünk csak az úgynevezett elsődleges piacról közöl adatokat. Nem tudtuk például megbecsülni a használt ruhákra, biciklikre vagy akár bútorokra költött összegeket.

Az energiahatékony háztartási eszközök piacának mutatója esetében, az utolsó évben csak az előző évi adatok inflációval korrigált értékét szerepeltettük, mert forráshiány miatt nem tudtunk hozzáférni a 2017-es adatokhoz.

A legfontosabb adatok és trendek

2015-2017 között 1242 milliárd forint volt a tudatos vásárlói döntések értéke. Ebből élelmiszerre 350 milliárd, lakásfenntartásra 273 milliárd, közlekedés és szabadidőre 338 milliárd, pénzügyekre 94 milliárd forint jutott. A Jelentés azt mutatja, hogy egyre több fogyasztó választja a fenntartható, felelős megoldásokat – szinte minden vizsgált területen dinamikusan nő a fenntartható fogyasztásra költött összeg. Az előző periódus, a 2014-2016-os értékhez képest 4%-os növekedést tapasztaltunk. A legutolsó két év, 2016 és 2017 között 11%-os volt a növekedés, tehát az etikus fogyasztás piaca az inflációt meghaladó mértékben nőtt.

Az 1242 milliárd forintból a legnagyobb szeleteteket képviselő terület a piacok és biopiacok forgalma (317 milliárd) volt, amelyet az energiahatékony háztartási eszközök piaca (200 milliárd) és a közösségi közlekedés (188 milliárd) követett. Meg kell jegyeznünk, hogy a háztartási eszközökre vonatkozó mutató utolsó évére csak inflációval korrigált megelőző évi adatunk van, a valóságban erről valószínűsíthetően nagyobb számról van szó. Ahogy az előző jelentésben, most is kiemelnénk, hogy a piacok és biopiacok a fenntartható élelmiszer fontos bástyái, de a piacok átalakuló kínálata egyre kevésbé tükrözi a fenntarthatóságot. Amellett, hogy virágkorukat élik a helyi és kézműves piacok, a tipikus mai piacok kínálatában sokszor megjelennek a szezonon kívüli, sokat utaztatott és nagyüzemi körülmények között előállított élelmiszerek – ezek kiszűrésére az összesített forgalomból sajnos nincs módszerünk.

A középmezőny szereplői az értékalapú bankolás és az alternatív meghajtású autók (86-86 milliárd), a biciklik (55 milliárd), a háztartási napelemek (37 milliárd), a javítószolgáltatások (35 milliárd), valamint a bioélelmiszerek (22 milliárd).

A legkisebb szegmensek az ökoturizmus (8 milliárd), az etikus befektetések (7 milliárd) a szabadtartásos baromfi és tojás (6 milliárd), a méltányos kereskedelem (4 milliárd) és a közösségi mezőgazdaság (264 millió).

A 2016 és 2017 közötti adatokban három mutató kivételével mind növekedést tapasztalhatunk. A legnagyobb vesztes az ökoturizmus, amelyet a nemzeti parkok

ökoturisztikai célpontjainak látogatottságával mértünk, ahol 2016 és 2017 között 17% volt a becsült csökkenés. A javítószolgáltatások forgalma 7%-kal, a termelői piacoké pedig 1%-kal csökkent.

Rakétaként lőtt ki az egyik legkisebb szegmens, a méltányos kereskedelem, a Fair Trade. 2016 és 2017 között mintegy meghétszereződött a piaca. A növekedés legfőbb oka, hogy 2014 óta globálisan bővül a Fairtrade minősített termékek köre. Míg korábban azok a termékek kaphattak minősítést, amelyeknek minden lehetséges összetevője méltányos kereskedelemről származott, 2014-től azok a termékek is beléphettek a minősítő rendszerbe, amelyeknek csak a kakaó vagy a cukor összetevője minősített. 2017-re a magyar piacon is tömegével jelentek ezek a termékek, elsősorban a diszkontláncokban.

A növekedés másik fő összetevője, hogy a különböző élelmiszerkereskedelmi láncokban, illetve feldolgozott élelmiszereket áruló drogériákban egyre több sajátmárkás terméknek van Fairtrade minősítése. Továbbra is fontos piaci tény, hogy az ÖMV benzinkutakon csak méltányos kereskedelmi kávét lehet kapni.

Az alternatív meghajtású autók piaca (elektromos, hibrid és egyéb alternatív) majdnem megduplázódott: 2016 és 2017 között 95%-os növekedést mutatott. A látványos fejlődés oka az elektromos autókra adott maximum 1,5 milliós állami támogatás, és valószínűleg a választékbővülés is szerepet játszott a piac bővülésében.

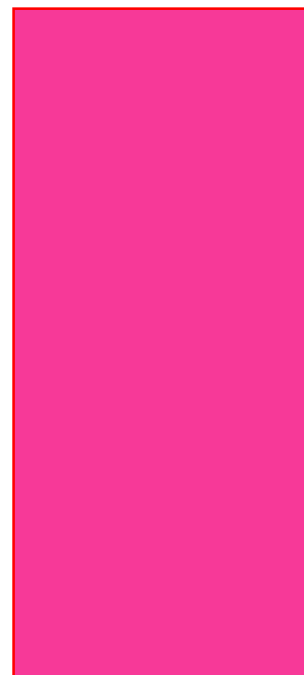
A szintén robbanásszerű növekedést láttunk a háztartási méretű napelemek piacán. A MANAP Iparági Egyesület tájékoztatása szerint 2016 és 2017 között a piac 61%-os növekedést produkált. Ennek oka, hogy 2017-ben az általános világpiaci árcsökkenés hatása további enyhe rendszerárcsökkenést eredményezett a lakossági napelemes rendszerek magyar piacán – azaz kevesebbe kerül napelemet telepíteni.

10% fölötti növekedést láthattunk a biciklik, az értékalapú bankolás és az etikus befektetések piacán is. Az etikus befektetések piacán fontos változás volt, hogy a korábbi három helyett négy fenntarthatósággal összefüggő befektetési alapot vizsgáltunk. A növekedést azonban nem az új alap megjelenése okozta, hanem az alapok teljesítménynövekedése. Az új alap korábban is létezett, de kimarad a számításokból, ezért azokat visszamenőlegesen is korrigáltuk.

Élelmiszer

2015-2017 közötti három évben a magyar háztartások legalább **350 milliárd** forintot költöttek élelmiszerre úgy, hogy közben jót tettek a környezetükért, más emberek életéért vagy saját egészségükért.

Legalább **264 millió** forintért vásároltak élelmiszert **közösségi mezőgazdaságoktól** – a gazda és a fogyasztók hosszú távú együttműködésére épülő közvetlen értékesítési rendszerekből. **4,2 milliárd** forintért választottak **Fairtrade**, azaz méltányos kereskedelemről származó élelmiszert. A méltányos kereskedelem garantálja a kizsákmányolás-mentes termelést, a gazda kiszámítható és méltányos megélhetését, bizonyos esetekben a termelő közösségek jólétét. Az állatjóléti szempontokat figyelembe vevő **szabadtartásos**, illetve biogazdálkodásból származó baromfi húsból és tojásokból **5,6 milliárdnyi** fogyott. A környezet védelmét, és az egészséges táplálkozást biztosító bioélelmiszereket **21,7 milliárd** forintért vettek a háztartások, míg a **piacokon**, és biopiacokon **317,9 milliárd** forintot költöttek.

Lakásfenntartás

A háztartásaink fenntartásának van az egyik legkárosabb hatása az ökológiai lábnyomunkra. 2015 és 2017 között **273 milliárd** forintot költöttek a magyar háztartások ezen hatások csökkentésére.

37,2 milliárd forintértékben kerültek **napelemek** a magyar házak tetejére, amelyek sokkal tisztább és biztonságosabb energiaforrást biztosítanak, mint a hagyományos erőművek. Tárgyaink élettartamának meghosszabbítása csökkenti életmódunk környezetterhelését. **35,6** milliárd forintot költöttük arra, hogy háztartási gépeinket, szerszámainkat, ruháinkat, cipőinket, bútorainkat, sportszereinket, hangszereinket és szórakoztató eszközeinket **megjavíttassuk** és megóvjuk a hulladékká válástól. **200,2** milliárd forintért vásároltak a magyar vásárlók A+ vagy ennél magasabb **energiahatékonysági** osztályba tartozó hűtőgépeket, fagyasztókat, mosógépeket, szárítógépeket és mosogatógépeket.

Közlekedés és szabadidő

A magyar háztartások legalább **338 milliárd** forintot költöttek fenntarthatóbb közlekedésre és pihenésre 2015 és 2017 között.

Legalább **8,08 milliárd** forintért töltötték szabadidejüket az emberek magyarországi nemzeti parkok ökoturisztikai látványosságainál, például barlangásztak, csillagásztak, tereplovagoltak, arborétumokat, tájházakat, vadsparkokat vagy rezervátumokban élő állatokat néztek. A kerékpározás jó az egészségnek és a környezetnek, növekvő népszerűségét jelzi, hogy **54,5 milliárd** forintot költöttünk biciklikre.

A kevesebb levegőszennyezéssel haladó alternatív meghajtású autókra (elektromos, hibrid és egyéb) az elmúlt években **86,4 milliárd** forintot költöttünk.

A kevesebb egy főre jutó levegőszennyezéssel járó közösségi közlekedést **188,8 milliárd** forint értékben választották a magyar fogyasztók.

Pénzügyek¹

2014 és 2016 között a magyar háztartások évente átlagosan **93,5 milliárd** forintot tartottak értékalapú bankoknál és környezetvédelmi célú befektetési alapokban.

2015 és 2017 között évi átlagosan **86,3 milliárd forintot** tartottak a magyar fogyasztók olyan banknál, amely tagja az **értékalapú bankok** nemzetközi szövetségének, a Global Alliance for Banking on Values-nak (GABV). Magyarországról a MagNet Bank a szervezet egyedüli tagja 2016-tól, korábban megfigyelő tag volt.

Ugyanezen időszak alatt **7,2 milliárd** forint volt a környezetvédelmi, **fenntarthatósági** célú befektetési alapokban tartott **befektetések** átlagos értéke. Az alapok megújuló energiával (szél, nap, víz, biomassza, geotermális energia), energiahatékonysággal, vízkezeléssel, a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak kivédésével és környezetgazdálkodással foglalkozó vállalkozások részvényeibe vagy kötvényeibe fektetnek. 2017-ben öt ilyen befektetési alap létezett Magyarországon négy pénzintézetnél.

¹ A pénzügyeknél nem a hároméves időszak összesített értéke szerepel. Mivel itt betétekről és befektetésekről van szó, az éves átlagos értéket tüntettük fel. Az éves mutató az év utolsó napján jegyzett betét, illetve eszközállományt mutatja.

Ennyit költünk mi

Az egy háztartásra jutó költés 2015-2017 ezer forintban

Élelmiszer: 84 564

Fairtrade, méltányos kereskedelem	1 172
Bioélelmiszer	5 268
Szabadtartásos tojás és baromfi hús	1 362
Termelői piacok	76 852
Közösségi mezőgazdálkodás	64

Lakásfenntartás: 66 032

Energiahatékony háztartási eszközök	48 405
Javítószolgáltatások	8 627
Napelemek	9 000

Közlekedés: 81 667

Alternatív meghajtású autók	20 887
Biciklik	13 184
Ökoturizmus - nemzeti parkok	1 955
Közösségi közlekedés	45 641

Pénzügyek: 22 617

Értékalapú bankolás	20 871
Fenntartható befektetések	1 746

2015-2017 között minden egyes háztartás átlagosan kb. 300 ezer forintot költött fogyasztási cikkekre és szolgáltatásokra úgy, hogy azzal egy fenntarthatóbb, felelősebb világhoz járult hozzá.

Köszönet, impresszum

Köszönjük, hogy hozzájárultak a 2015-2017 Tudatos Vásárló Piaci Jelentés elkészültéhez adatszolgáltatással: Baromfi Termék Tanács, Belügyminisztérium, Agrárminisztérium, Központi Statisztikai Hivatal, Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal, MANAP Iparági Egyesület, Magyar Kerékpáripari és Kereskedelmi Szövetség, ÖMV, Spar.

Kimaradt valami?

Ha a jövőben adatszolgáltatással, szakértői becsléssel vagy adománnyal segítené a Tudatos Vásárló Piaci Jelentés megjelenését, kérjük, jelentkezzen a Tudatos Vásárlók Egyesületénél a tve@tve.hu email címen.

Impresszum

Gulyás Emese: Tudatos Vásárló Piaci Jelentés 2015-2017

Kiadó: Tudatos Vásárlók Egyesülete

1114 Budapest, Móricz Zs. körtér 3/A fsz. 3.

Telefon: (+36) 1 225 8136

www.tudatosvasarlo.hu

www.facebook.com/tudatosvasarlokegyesulete

Adószám: 18245770-1-43

Bankszámla szám: 16200106-00108490 (MagNet Bank)

Internetes elérhetőség: www.tudatosvasarlo.hu/piaci-jelentes Köszönjük a megosztást!

Szerkesztés lezárva: 2018. december 12.

A Tudatos Vásárló Piaci Jelentés piaci méréseit a GfK Kft. készítette a Tudatos Vásárlók Egyesületével együttműködésben.